

Mart – çiçeklenme öncesi ilaçlama zamanı

Автор(и): проф.д-р Мария Боровинова, Институт по земеделие в Кюстендил; проф. д.с.н Иванка Лечева

Дата: 20.03.2019 *Брой:* 3/2019

Mart ayının üçüncü on günlük döneminde takvim baharı başlar. Ortalama aylık sıcaklık 4-8°C'ye yükselir, bulutluluk azalır ve güneşli gün sayısı artar. Isınmanın bir sonucu olarak, meyve türlerinin zorunlu dinlenme evresi sona erer ve aynı zamanda üzerlerindeki bir dizi zararlının yaşamsal faaliyeti daha yoğun hale gelir. Mart ayındaki hava durumu çok değişkendir, bu da meyve yetiştiricilerinin bahçelerde çalışmak için uygun günleri izlemesini gerektirir.

Ülkenin dağlık ve yarı dağlık bölgelerinde, bahçelerdeki sürüm işlemi sonbaharda veya şubat sonunda yapılmadıysa, mart başında mutlaka yapılmalıdır. Bu toprak işlemeyle kiraz sineği pupalarının bir kısmı, sert çekirdekli meyve testereli arısının sahte tırtılları, vişne testereli arısı, siyah erik meyve testereli arısı ve kiraz (vişne) hortumlu böceğinin kışlayan formları yok edilir.

Ahududu plantasyonlarındaki toprak işlemesiyle ahududu gal sineği larvaları ve ahududu böceğinin kışladığı toprak odacıkları yok edilir; çilek plantasyonlarında ise – çilek sap hortumlu böceği ve çilek-ahududu hortumlu böceğinin kışlayan erginleri yok edilir. Fındık hortumlu böceği, kestane hortumlu böceği ve badem testereli arısının kışlayan formları da toprak işlemesi yoluyla bertaraf edilebilir.

Dökülmüş yaprakların altına yapılan sürüm, elma ve armut küllemesi, armut, ayva ve muşmulada gri ve kahverengi yaprak lekesi, kiraz ve vişnede silindrosporioz, erikte kırmızı yaprak lekesi, kayısıda gnomonioz vb. enfeksiyonların azalmasına yardımcı olur. Bu şekilde, dökülmüş yapraklarda kışlayan yaprak galeri güvesi türlerinin kışlama stoğu da azaltılır. Yapraklar sürülürken, kök sistemine zarar verilmemesine büyük özen gösterilmelidir; aksi takdirde bakteriyel kanser veya kök çürüklüğü etmenleriyle enfeksiyonlara yol açabilir. Sürüm derinliği, plantasyonun yaşı ve anaç tipine göre belirlenmelidir.

Mart başında, enfekteli sürgünlerin çıkarıldığı sanitasyon budaması da tamamlanmalıdır: elma ve şeftalide külleme, armutta kabuklu leke, meyve ağaçlarında kara çürüklük, sitosporoz, meyve ağaçlarında kurşuni (gümüşü) yaprak, sert çekirdekli meyvelerde yaprak delen. Uzun antenli böcekler, ağaç kurtları, kelebek güvesi, elma camvurdu güvesi, elma dal kurdu tarafından zarar görmüş dallar da kesilir. Sanitasyon budamasından sonra, yaralara Champion veya Funguran eklenmiş beyaz lateks boya sürülür. Ayrıca, yara iyileşmesini hızlandıran ve böylece bakteri ve mantarlardan ek enfeksiyonlara karşı koruyan özel macunların kullanılması da çok iyidir. Sanitasyon budamasından sonra, kesilen tüm dal ve sürgünler bahçeden uzaklaştırılır ve enfeksiyon kaynağı olmamaları için yakılarak imha edilir.

Elma bahçelerinde, tomurcuk patlamasından önce, nem yükleme sulaması yapılır; bu sayede kabuklu lekenin kışlayan sporlarının boşalması (salınması) hızlandırılabilir ve daha kısa bir sürede tamamlanabilir.

Ülkenin güney bölgelerinde kış ilaçlaması genellikle şubat sonuna doğru, diğer bölgelerde ise mart ayının ilk yarısında yapılır. Şu zararlıların kışlama stoğuna karşı yöneliktir: Avrupa kırmızı örümceği, kahverengi örümcek, yeşil elma yaprakbiti, pembe elma yaprakbiti, elma-sinirli ot yaprakbiti, armut yaprakbiti, Reaumur armut yaprakbiti, kiraz siyah yaprakbiti, unlu şeftali-ahududu yaprakbiti, sera şeftali yaprakbiti, yaprak kıvrıcık yaprakbiti, büyük şeftali yaprakbiti, küçük ve büyük erik yaprakbiti, küçük kış kelebeği, büyük kış kelebeği, gül yaprakbükeni, alıç yaprakbükeni, kahverengi benekli yaprakbükенinin **yumurtaları**; San Jose kabuklubiti, sarı isticiridye kabuklubiti, sahte San Jose kabuklubiti, elma midye kabuklubitinin **larvaları**. Elma, armut, kiraz, vişne, kayısı, şeftali ve erikteki bu zararlılara karşı, Para Zomer – %3 ile ilaçlama yapılır. Şeftalide yaprak kıvrılması, armut ve şeftalide kabuklu leke, sert çekirdekli meyvelerde yaprak delen ve kahverengi çürüklük, *Pseudomonas syringae*'nin neden olduğu kiraz, vişne ve kayısıda bakteriyel kanser (yanıklık) ve erikte cep (kabarcık)

hastalığının eşzamanlı kontrolü için, Para Zomer'a bakır içeren fungusitlerden biri eklenir – Bordo bulamacı – %1, Bordeaux Mix 20 WP – 500 g/ha, Funguran OH 50 WP – %0.3, Champion WP – %0.3, Kocide 2000 WG – Armut – kabuklu leke, gri yaprak lekesi, erken kahverengi çürüklük, bakteriyoz, ateş yanıklığı – 155-680 g/ha; Kayısı – yaprak delen, erken kahverengi çürüklük – 185-280 g/ha; Şeftali, Nektarin – yaprak delen, kabuklu leke, bakteriyoz – 155-285 g/ha.

Mart ayında, elma ağaçlarının sallanmasına başlanmalıdır; bu, elma çiçek hortumlu böceğinin kış barınaklarından kitlesel çıkışını belirlemek içindir. Ağaç başına 4-6'nın üzerinde böcek yoğunluğunda, Deka EC, Desha EC, Dena EC, Poleci, Decis – 30-50 ml/ha ile ilaçlama yapılmalıdır. **Elmada** "fare kulağı" aşamasında, kabuklu leke ve küllemeye karşı **ilk çiçek öncesi ilaçlama** şu fungusit veya fungusit karışımlarından biri ile yapılır: Bordo bulamacı %1 + Bayfidan 250 EC – külleme %0.015, Champion WP – %0.3 + Bayfidan 250 EC – %0.015, Funguran OH 50 WP – %0.3 + Bayfidan 250 EC – %0.015. Kabuklu lekeye dayanıklı çeşitler sadece Bayfidan 250 EC – %0.015 ile ilaçlanmalıdır. Golden Delicious meyvelerin paslanmasına karşı hassastır ve bakır preparatları paslanmayı artırır; bu da diğer fungusitlerin seçilmesini gerektirir. Uygun olan Captan 50 WP – %0.2'dir; bu, Golden Delicious ve diğer çeşitlerde çiçek öncesi ilaçlamalar için başarıyla kullanılabilir. Elmada çiçek öncesi ilaçlamalar için, kabuklu leke ve küllemeye karşı kullanımı yetkilendirilmiş tüm fungusitler önerilir; ancak sistemik ürünlerin sık kullanımının *Venturia inaequalis*'te dayanıklılık gelişimine yol açtığı göz önünde bulundurularak, bunların kullanımının sadece çiçeklenme ve çiçek sonrası ilaçlamalar için uygulanarak azaltılması gereklidir. Elmada kabuklu leke ve külleme için şu ürünler de kullanılabilir: Bellis – külleme – 80 g/ha; Cozavet DF – 750 g/ha, Kumulus – külleme – (%0.6-0.9), kabuklu leke – 750 g/ha; Dicofor 250 EC/15 ml/ha, Indar 5 EW – 100 ml/ha; Caramat 2.5 EW – 200 ml/ha.

Elmada kabuklu leke ve küllemeye karşı **ikinci çiçek öncesi ilaçlama**, "pembe tomurcuk" aşamasında – genellikle mart sonu veya nisan başında gerçekleşen bir fenofazda – yapılır. İlk ilaçlamada kullanılan aynı fungusit veya fungusit karışımları kullanılır. Yüksek elma testereli arısı yoğunluğunda – 100 sallanan sürgünde 2-3 testereli arısı – fungusit çözeltisine Decis 2.5 EC – %0.03 veya Meteor – 60-90 ml/100 litre su eklenir; bunlar yaprakbüklenleri ve kış kelebeklerine karşı da etkilidir.

Armutta çiçek öncesi ilaçlama, kabuklu leke, armut psillidi, armut dantel böceği ve armut meyve testereli arısına yöneliktir. Listelenen zararlılar arasında, neredeyse her yıl genel armut psillidine karşı ilaçlama yapmak gerekmektedir. Kabuklu lekeye karşı şu fungusitlerden biri kullanılır: Bordo bulamacı – %1, Funguran OH 50 WP – %0.3, Champion WP – %0.3, Captan 80 WG – %0.2, Dithane M-45 – 200 g/ha, Bordeaux Mix 20 WP – 375-500 g/ha. Yüksek yoğunlukta – genel armut psillidi kolonileri bulunan %2-3 rozet – fungusit çözeltisine şu insektisitlerden biri eklenir: Vaztak New 100 EC – %0.02, Decis 2.5 EC – %0.03, Masai WP – 25 g/ha, Proteus

O-TEC – 0.05 – 0.06% (14.06.2019'a kadar geçerli), Sumi Alpha 5 EC/Sumicidin 5 EC/Oasis 5 EC – %0.02, Sineis 480 SC – 30-43.7 ml/ha.

Kiraz ve vişnede Mart ayında, tomurcuk şişmesi ve tomurcuk patlaması öncesinde, ülkenin çoğu meyve yetiştirme bölgesinde ilaçlama yapılır; bu ilaçlama kahverengi çürüklük, bakteriyel kanser (yanıklık) ve yaprak delen hastalıklarına yöneliktir. Bakır içeren fungusitlerden biri kullanılır – Bordo bulamacı – %1, Kocide 101 WP – %0.4, Funguran OH – %0.4, Champion WP – %0.4. Bu dönemde, vişne (kiraz) hortumlu böceğinin yoğunluğunu belirlemek için sallama yapılır ve ağaç başına 3-5 böcek kaydedildiğinde, Meteor (15.7 g/l) SC – %0.06-0.09 ile ilaçlama yapılır.

Pembe tomurcuk aşamasında, **erik bahçeleri**, sallama yoluyla tespit edilen ortalama ağaç başına 3-5 testereli arısı yoğunluğunda, erik meyve testereli arısına karşı ilaçlanır. Decis 2.5 EC – %0.05 veya Sumi Alpha 5 EC/Sumicidin 5 EC/Oasis 5 EC – %0.02 kullanılır. Bu ilaçlama atlanırsa veya testereli arısı yoğunluğu çok yüksekse, bu zararlıya karşı mücadele, çiçeklenmeden hemen sonra, petallerin %70'i kahverengileşmiş ancak dökülmemişken de yapılabilir. Bu ilaçlama, %5 zarar görmüş yumurtalık kaydedildiğinde yapılır.

Ülkenin daha sıcak bölgelerinde, **kayısıların** Mart ayında çiçek açtığı yerlerde, kahverengi çürüklük ve yaprak delen hastalıklarına karşı ç